

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו בשבתו כבית-משפט לעניינים מנהליים

עת"מ 32325-01-13

לפני כב' השופטת ד"ר מיכל אגמון-גונן

בעניין:	1. ליאורה מיכקשוילי
	2. דוד מחקשוילי
	3. כרמלה שמחה שוקרון (מיכקשוילי)
	4. רוני קרינסקי (מיכקשוילי)
העותרים	ע"י ב"כ עו"ד אלי וולצקי
	נ ג ד
המשיבה	עיריית הרצליה ע"י ב"כ עו"ד אסף הראל

חקיקה שאוזכרה:

[חוק עזר להרצליה \(סלילת רחובות\), תשס"ז-2007](#)[חוק ההתיישנות, תשי"ח-1958](#)[פקודת המסים \(גביה\): סע' 11א\(1\)\(2\)](#)[פקודת העיריות \[נוסח חדש\]: סע' 324](#)**פסק דין**

מה דינם של חובות נטענים בגין היטלי סלילה, היטלי ביוב ואגרת תיעול שאין חולק כי התיישנו – ואשר לטענת העותרים אף נפרעו זה מכבר – והאם יש להורות על מחיקתם מספרי העירייה. זו, בתמצית, השאלה המונחת לפני.

העתירה שלפני הוגשה בעקבות הליכי גבייה מינהליים שבהם נקטה עיריית הרצליה כנגד העותרים וזאת בשל חובות נטענים בגין היטלי סלילה, היטל ביוב ואגרת תיעול, המיוחסים לנכסים שאותם ירשו העותרים. לטענת העותרים, החובות הנטענים נפרעו לפני שנים רבות או התיישנו זה מכבר. בעתירה שהגישו ביקשו העותרים, כי בית המשפט יצהיר על כך שהעותרים אינם חייבים בהיטלי

סלילה או בהיטלי ביוב ותיעול בגין הנכסים נשוא העתירה ויצווה על העירייה למחוק מספריה את החובות הנטענים.

בעקבות הגשת העתירה, הודיעה העירייה על הפסקת הליכי הגבייה המינהליים ומתגובתה עולה, כי היא אינה חולקת על כך שהחובות הנטענים התיישנו. עם זאת, העירייה דחתה את הצעת בית המשפט, כי החובות יבוטלו וימחקו מספרי העירייה, באופן שייתר את הצורך במתן פסק דין בעתירה. העותרים, מצדם, עומדים על כך שיש למחוק את החובות הנטענים מספרי העירייה, הן מהטעם שהחובות הנטענים התיישנו זה מכבר והן מהטעם שהחובות הנטענים נפרעו לפני שנים רבות והם אינם קיימים עוד.

1. רקע הדברים

א. הנכסים נשוא החובות הנטענים

ארבעת העותרים בעתירה שלפני הינם אחים והינם הבעלים, או הזכאים להירשם כבעלים, של שני נכסים המצויים בתחום שיפוטה של עיריית הרצליה; **הנכס האחד**, הינו מגרש ועליו שלד מבנה שאינו ראוי לשימוש המצוי ברחוב וינגייט 51 בהרצלייה, הידוע גם כגוש 6668 חלקה 731 (נסח רישום צורף כנספח 1 לעתירה). נכס זה, ששטחו הינו 1,005 מ"ר, רשום בספרי העירייה כנכס מספר 6668073100000 (להלן: **הנכס ברחוב וינגייט**). **הנכס השני**, הינו מגרש המצוי ברחוב מדינת היהודים פינת רחוב זבולון, הידוע גם כגוש 6517 חלקה 12 (נסח רישום צורף כנספח 4 לעתירה). נכס זה, ששטחו הינו 3,094 מ"ר, רשום בספרי העירייה כנכס מספר 6517001200000 (להלן: **הנכס ברחוב מדינת היהודים**).

העותרים הינם הבעלים הרשומים של 4/36 חלקים מזכויות הבעלות בנכס ברחוב וינגייט. יתרת זכויות הבעלות בנכס רשומה על שם דודותיהן המנוחות של העותרים: **מלכה (מניה) מיכקשוילי ז"ל ורחל מיכקשוילי ז"ל**, בחלקים שווים. המנוחה מלכה, הרשומה כבעלים של 4/9 חלקים מזכויות הבעלות בנכס, נפטרה ביום 5.11.06. על פי צו ירושה מיום 23.10.07 (נספח 2 לעתירה), יורשיה הינם המנוחה רחל (מחצית) והעותרים (מחצית ביחד ובחלקים שווים ביניהם). המנוחה רחל, הרשומה אף היא כבעלים של 4/9 חלקים מזכויות הבעלות בנכס, נפטרה ביום 23.11.07 והעותרים הינם יורשיה על פי דין (תעודת פטירה צורפה כנספח 3 לעתירה). אולם, טרם ניתן צו ירושה בעניינה של המנוחה רחל, בשל הליכים משפטיים המתנהלים בעניין זה. מכאן, שהעותרים זכאים להירשם כבעלים בשלמות של הנכס ברחוב וינגייט, מכוח צו הירושה בעניינה של המנוחה מלכה ובכפוף לקבלת צו ירושה על פי דין בעניינה של המנוחה רחל.

הבעלות בנכס ברחוב מדינת היהודים רשומה במחציתה על שמו של **אהרון ישר מיכקשוילי ז"ל** ובמחציתה על שמו של **משה חיים מיכקשוילי ז"ל**. העותרים הינם ילדיו ויורשיו של המנוח אהרון ישר, אשר נפטר ביום 5.6.94, וזאת על פי צו ירושה מתוקן וצו קיום צוואה מיום 10.10.04 (צו ירושה מתוקן וצו קיום צוואה צורפו כנספח 5 לעתירה). המנוח משה חיים נפטר ביום 12.12.86 ובהתאם לצו ירושה מתוקן מיום 30.1.08 (נספח 6 לעתירה), יורשיה הינם המנוחה רחל (1/4), יורשי המנוחה מלכה (1/4), יורשי המנוחה **רוזה מיכקשוילי ז"ל** (1/4) ויורשי המנוח אהרון ישר (1/4) ביחד

ובחלקים שווים ביניהם). על פי צו ירושה מתוקן של המנוחה רוזה מיום 27.6.04 יורשיה הינם המנוחה רחל (1/3), המנוחה מלכה (1/3) והעותרים (1/3) ביחד ובחלקים שווים ביניהם). כאמור לעיל, העותרים הינם גם יורשיהן של המנוחות מלכה ורחל ומכאן, שהעותרים זכאים להירשם כבעלים בשלמות גם של הנכס ברחוב מדינת היהודים, מכוח צווי הירושה הנ"ל ובכפוף לקבלת צו ירושה על פי דין של המנוחה רחל.

ב. ההליכים שבהם נקטה העירייה בגין החובות הנטענים הרובצים על הנכסים

מהעתירה עולה, כי בשנת 1990 הגישה העירייה שתי תביעות בסדר דין מקוצר בבית משפט השלום בתל-אביב כנגד חלק מהבעלים הרשומים של שני הנכסים, לתשלום היטלי סלילה (כביש ומדרכה) בגין הנכסים. תביעות אלה הוגשו בעקבות דרישות לתשלום היטלי סלילה שהוצאו לאחר ביצוע עבודות סלילה בשנת 1989 וזאת מכוח [חוק העזר להרצליה \(סלילת רחובות\)](#), תשל"ו-1976.

התביעה האחת הוגשה כנגד המנוחה רחל, בגין הנכס ברחוב וינגייט וזאת בשל חוב נטען בסך 30,024 ₪, נכון ליום 8.3.90 ([ת"א 12512/90](#)) [פורסם בנבו]. התביעה השנייה הוגשה כנגד המנוח אהרון ישר, בגין הנכס ברחוב מדינת היהודים וזאת בשל חוב נטען בסך 36,797 ₪, נכון ליום 14.3.90 ([ת"א 12813/90](#)) [פורסם בנבו]. הדיון בשתי התביעות אוחד (כתבי הטענות בשני ההליכים צורפו כנספחים 8-11 לעתירה. ההחלטה על איחוד התביעות צורפה כנספח 12 לעתירה).

ביום 30.10.97 הגיעה העירייה לכלל הסדר פשרה עם מנהל העיזבון של המנוח אהרון ישר (אשר, כאמור, נפטר ביום 5.6.94) ועם המנוחה רחל, בנוגע לחובות הנטענים בשתי התביעות. במסגרת הסדר הפשרה, שילם מנהל העיזבון לעירייה סך של 37,000 ₪ בגין זכויותיו של המנוח אהרון ישר בנכס ברחוב מדינת היהודים ואילו המנוחה רחל שילמה סך של 67,000 ₪ (ראו נספחים 14-16 לעתירה).

לטענת העותרים, הסכום ששילמה המנוחה רחל במסגרת הסדר הפשרה שולם הן בגין זכויותיה וזכויות אחותה, המנוחה מלכה, בנכס ברחוב וינגייט והן בגין זכויותיו של אחיה, המנוח משה חיים, בנכס ברחוב מדינת היהודים, היינו לסילוק כל החובות בגין שתי התביעות.

לטענת העירייה, התשלום ששילמה המנוחה רחל, בסך 67,000 ₪, שולם אך ורק בגין הנכס ברחוב וינגייט, כך שבפועל רק מחצית מחוב היטל הסלילה בגין הנכס ברחוב מדינת היהודים נפרעה. העירייה טוענת, כי בעקבות טעות, נזקף התשלום ששילמה המנוחה רחל לטובת הנכס ברחוב מדינת היהודים, כך שברישומיה של העירייה חוב היטל הסלילה בגין הנכס ברחוב מדינת היהודים נפרע במלואו ואילו חוב היטל הסלילה בגין הנכס ברחוב וינגייט נותר על כנו (ראו מכתב ב"כ העירייה מיום 26.7.07, נספח 17 לעתירה).

כך או כך, אין חולק, כי במהלך שנת 2007 נקטה העירייה בהליכי גבייה מינהליים לגביית חוב היטל הסלילה בגין הנכס ברחוב וינגייט, הגם שלשיתתה של העירייה החוב האמור נפרע במלואו. בסופו של דבר, בעקבות תכתובת שהוחלפה בין הצדדים במהלך שנת 2007, ביטלה העירייה את חוב היטל

הסלילה בגין הנכס ברחוב וינגייט ותחת זאת יוחס החוב האמור לנכס ברחוב מדינת היהודים (ראו נספחים 22-23 לעתירה).

ביום 6.10.11 רשמה העירייה הערה לפי [סעיף 11א\(1\)\(2\)](#) לפקודת המיסים (גבייה) בסך 498,390.9 ₪ על הנכס ברחוב מדינת היהודים, שהזכויות בו רשומות, כאמור, על שמו של המנוח אהרון ישר ועל שמו של המנוח משה חיים. הערה זו נרשמה בגין חוב היטל הסלילה הנזכר לעיל וכן בגין חוב היטל ביוב ואגרת תיעול, אשר נזקף לחובת הנכס ברחוב מדינת היהודים, בעקבות עבודות פיתוח שבוצעו בשנת 1999. הערה דומה נרשמה גם על נכס נוסף ברחוב מונטיפיורי 32 בתל-אביב, הידוע גם כחלקה 22 בגוש 6937, שאף הזכויות בו רשומות על שמו של המנוח אהרון ישר ועל שמו של המנוח משה חיים, בחלקים שווים (נסח רישום צורף כנספח 21 לעתירה).

ממידע שמסרה העירייה לעותרים עולה, כי ההחלטה על התקנת ביוב ותיעול התקבלה בישיבת המועצה מיום 10.3.99 וצו להתחלת עבודות ניתן ביום 11.5.99. עוד נמסר לעותרים, כי בשנת 2001 שלחה העירייה דרישה לתשלום לאביהם, המנוח אהרון ישר (אשר, כאמור, נפטר שבע שנים קודם לכן) וזאת למענו הרישום האחרון ברחוב מונטיפיורי 32 בתל-אביב, וכי בהעדר דרישה, חזרה דרישת התשלום לעירייה.

יצוין, כי בסופו של דבר, בשל הטעות שאירעה בשעתו, כך לטענת העירייה, בזקיפת החוב בגין היטל הסלילה לנכס ברחוב וינגייט, ניאותה העירייה לבטל את הליכי הגבייה המינהליים שבהם נקטה בגין חוב היטל הסלילה והמשיכה בהליכים אלו רק ביחס לחוב בגין היטל הביוב ואגרת התיעול. בהתאם לכך, הופחת סכום השעבוד שנרשם על הנכסים לסך של 187,160 ₪, המשקף את החוב בגין היטל הביוב ואגרת התיעול בלבד.

ביום 27.11.12 פנה ב"כ העותרים לב"כ העירייה במכתב בו שטח את טענות העותרים. במענה לפניית העותרים נשלחה לעותרים הודעה, לפיה פנייתם הועברה לטיפול העירייה. נכון למועד הגשת העתירה, לא התקבלה כל תגובה עניינית מטעם העירייה.

ג. ההליך לפני

ביום 16.1.13 הגישו העותרים את העתירה שלפני, שבמסגרתה הם מבקשים כי בית המשפט יצהיר על כך שהעותרים אינם חייבים בהיטלי סלילה או בהיטלי ביוב ותיעול בגין הנכסים נשוא העתירה ויצווה על העירייה לבטל ולמחוק את ההערות שרשמה מכוח פקודת המיסים (גבייה) על הנכס ברחוב מונטיפיורי בתל-אביב ועל הנכס ברחוב מדינת היהודים, וכן למחוק מספריה את החובות הנטענים בגין היטלי סלילה, היטלי ביוב ואגרות תיעול.

ביום 24.3.13, לאחר קבלת ארכות, התקבלה "הודעה/תגובה מטעם המשיבה", שבה הודיעה העירייה על החלטתה להפסיק את הליכי הגבייה המינהליים נשוא העתירה. בפתח תגובתה ביקשה העירייה להבהיר, כי הליכי הגבייה המינהליים שבהם נקטה החלו עוד בחודש אוקטובר 2011, אז רשמה העירייה הערה על שיעבוד מכוח פקודת המיסים (גבייה) על נכסים שבבעלות הבעלים

הרשומים של הנכס ברחוב מדינת היהודים, הם המנוח אהרון ישר והמנוח משה חיים, בסך 498,390 ₪, בגין מלוא חובות היטל הסלילה, היטל הביוב ואגרת התיעול הרובצים על הנכס. העירייה הדגישה, כי הליכים אלה תוקנו בחודש מאי 2012, אז הופחת סכום השעבוד לסך של 187,160 ₪, המבטא את חובות היטלי הביוב והתיעול בלבד, כך שבגין חוב היטל הסלילה לא ננקט כל הליך גביה מינהלי בעת הגשת העתירה. העירייה ביקשה להבהיר, כי החלטתה הינה להפסיק את הליכי הגביה המינהליים, מבלי שהיא מודה או מקבלת את יתר טענותיהם וסעדיהם של העותרים, לרבות הצהרה על היעדר חובות היטלי סלילה, ביוב ותיעול בגין הנכס ברחוב מדינת היהודים ולמחיקת חובות אלה מספרי העירייה.

ביום 7.4.13 התקיים לפני דיון, שבמהלכו המלצתי לעירייה, כי יוצהר בהסכמה שהחובות יבוטלו וימחקו מספרי העירייה, או לחילופין, כי העירייה תצהיר כי על אף קיום החובות הנטענים, היא לא תנקוט בכל הליך בגינם, לרבות אי מתן אישור כלשהו לו ידרשו העותרים או מי שיבוא בנעליהם. הדגשתי, כי המלצה זו באה על רקע הנסיבות המיוחדות של המקרה. קבעתי, כי ככל שהעירייה לא תקבל את המלצתי, יטענו הצדדים בכתב בעניין תוקף החוב. בנוסף, הורתי לעירייה לפעול לביטול כל פעולות הגביה המינהליות הקשורות לחוב שבוצעו עד כה.

ביום 30.5.13 הודיעה העירייה, כי היא מקבלת את הצעתי החלופית, שלפיה היא לא תנקוט בגין החובות הקיימים בכל הליך כנגד העותרים או מי שיבוא בנעליהם, לרבות הליך גביה פאסיבית. העירייה ביקשה להבהיר, כי **"הסכמתה ניתנת בתנאי שהחובות הקיימים לא ייחשבו כ"חובות ששולמו", לכל דבר ועניין, כך שלדוגמא, ככל שהעותרים יבקשו היתר בניה להריסה ובניה חדשה החייבת בתשלום היטלים, לא יוכלו לטעון לקיזוז בגין בנייה קיימת וכד'.** העירייה סברה, כי בנסיבות אלה, מן הראוי שבית המשפט יורה על מחיקת העתירה ללא צו להוצאות.

ביום 13.6.13 התקבלה תגובת העותרים להודעת העירייה, במסגרתה הבהירו העותרים, כי הם אינם יכולים להסכים לתנאי שהציבה העירייה, בשים לב לטענתם הבסיסית כי החובות הנטענים נפרעו זה מכבר. על פי הטענה, משמעות התנאי שהציבה העירייה הינה כי בבוא העותרים לבקש היתר בנייה חדש, תוך הריסת הבנייה הקיימת בנכס שברחוב וינגייט, תחייב אותם העירייה בתשלום כל אותם היטלים נטענים, שאין היא רשאית לגבותם.

בהחלטתי מיום 16.6.13 קבעתי, כי לאור האמור לא ניתן להגיע להסדר והורתי לעירייה להודיע האם ברצונה להגיש כתב תשובה. ביום 30.6.13 הודיעה העירייה, כי היא מבקשת לראות ב"הודעה/תגובה מטעם המשיבה" שהוגשה על ידה ביום 24.3.13 וכן בהודעה שהגישה ביום 30.5.13 ככתב תשובה בהליך זה. העירייה שבה וחזרה על עמדתה, כי לאור הודעתה על ביטול הליכי הגביה המינהליים ובשים לב לעובדה שקיבלה את הצעת בית המשפט, מן הראוי שהעתירה תמחק ללא צו להוצאות.

ביום 14.7.13 התקבלה תגובת העותרים להודעת המשיבה מיום 30.6.13, במסגרתה טענו העותרים כי בניגוד לנטען על ידי העירייה, היא כלל לא קיבלה את הצעת בית המשפט אלא דחתה אותה, שכן

היא הוסיפה להצעה תנאי שלאורו הצהרת העירייה כי היא לא תנקוט בהליכי גבייה פאסיביים הינה חסרת ערך. העותרים טענו עוד, כי העירייה מתעלמת מהחלטת בית המשפט מיום 7.4.13, לפיה היה על העירייה לפעול לביטול כל הפעולות המינהליות הקשורות לחוב שבוצעו, באשר עד למועד זה טרם טרחה העירייה למחוק את ההערות שרשמה לפי פקודת המיסים (גבייה).

בהחלטתי מיום 15.7.13 קבעתי, כי לאור העובדה שלא ברור מהודעת העירייה מה כוונתה בקבלת הצעת בית המשפט, אין מנוס ממתן פסק דין בעתירה. לאור זאת, הורתי על הגשת סיכומים בכתב.

להשלמת התמונה העובדתית יצוין, כי רק לאחר הגשת סיכומי העותרים נמחקה ההערה שרשמה לפי [סעיף 11א\(1\)\(2\)](#) לפקודת המיסים (גבייה) על הנכס ברחוב מדינת היהודים ואילו ההערה שרשמה על הנכס שברחוב מונטיפיורי בתל-אביב נמחקה רק ביום 26.12.13.

2. טענות הצדדים

העותרים טוענים, כי החוב הנטען בגין היטלי סלילה שנוקף לחובת הנכס ברחוב מדינת היהודים נפרע במלואו לפני 15 שנה במסגרת הסדר הפשרה, אז שילם המנוח אהרון ישר את מחצית החוב והמנוחה רחל שילמה את המחצית הנותרת, בגין חלקו של המנוח משה חיים. לטענת העותרים, העירייה נהגה ברשלנות ובחוסר תום לב והיא נמנעה מלמחוק בספריה את החוב הנטען וכן את החוב הנטען בגין היטלי הסלילה שנוקף לחובת הנכס ברחוב וינגייט, אף שהחובות הנטענים נפרעו במלואם במסגרת הסדר הפשרה. לחילופין, ולשם הזהירות, טוענים העותרים, כי גם אם היה נותר חוב כלשהו בגין היטלי סלילה, אזי החוב האמור התיישן זה מכבר, שהרי ההחלטה על ביצוע עבודות סלילת כביש ומדרכה התקבלו בישיבת מועצת העיר מס' 60 מיום 1.2.89, צו התחלת עבודה ניתן בחודש אפריל 1989 ואילו דרישות התשלום לגבי אותה סלילה הוצאו כבר בשנת 1989.

העותרים טוענים עוד, כי אין להם או לבעלים הרשומים של הנכסים כל חוב בגין היטל ביוב ואגרת תיעול ומכל מקום, גם החוב הנטען בגין היטל ביוב ואגרת תיעול התיישן זה מכבר, שהרי המדובר בחוב משנת 1999 ודרישת התשלום בגינו נשלחה בשנת 2001 כאשר הליכי הגבייה המינהליים ננקטו בחלוף תקופת ההתיישנות.

העותרים מוסיפים וטוענים, כי יש למחוק את החובות הנטענים מספרי העירייה הן מהטעם שהחובות הנטענים נפרעו זה מכבר והם אינם קיימים עוד והן מהטעם שהחובות התיישנו. לעניין אחרון זה נטען, כי מאחר שהעירייה אינה רשאית לגבות חובות שהתיישנו, לא בגבייה אקטיבית ואף לא בגבייה פאסיבית, הרי שאין עוד הצדקה להמשך רישומם של חובות אלה בספרי העירייה. על פי הטענה, התעקשותה של העירייה להותיר את רישומם של החובות הנטענים בספרי העירייה מעוררת תמיהה ומעלה חשד, כי העירייה תשוב ברבות הימים לנסות ולגבות את החובות הנטענים בדרך של גבייה פאסיבית. לטענת העותרים, אין המדובר בחששות סרק לאור התנהלות העירייה עובר ולאחר הגשת העתירה.

העירייה טוענת, כי יש לדחות את טענתם של העותרים להיעדר חובות וכי טענה זו נטענה על ידי העותרים בעלמא, ללא כל תימוכין. על פי הטענה, במסגרת הסדר הפשרה שילם המנוח אהרון ישר מחצית מהחוב בגין היטל סלילה שרבוץ על הנכס ברחוב מדינת היהודים ולפיכך נותר חוב בגין הנכס. באשר לחוב בגין היטל ביוב ואגרת תיעול טוענת העירייה, כי היא הוכיחה את קיומו של החוב האמור.

העירייה טוענת עוד, כי משהוכח שמדובר בחובות שרירים וקיימים אין להורות על ביטולם או על מחיקתם מספריה וזאת אף אם החובות האמורים התיישנו. זאת, משום שטענת ההתיישנות אינה טענה מהותית, כי אם טענה דיונית, ועל כן היא אינה יכולה להביא לביטול או למחיקת החוב.

3. התיישנות החוב לעומת ביטול

בעבר, ניתנו מספר רב של פסקי דין שבהם נפסק, כי טענת התיישנות הנטענת מכוח [חוק ההתיישנות](#), תשי"ח-1958 הינה טענת הגנה דיונית שאין בכוחה לאיין זכות מהותית וכי היא אך מהווה מחסום דיוני למימושה בדרך של הגשת תובענה. לפיכך נפסק, כי אין בכוחה של טענת ההתיישנות להועיל לנישום מקום בו העירייה נוקטת נגדו בהליכי גבייה מינהליים. כיום, לאחר שניתן פסק הדין ברע"א [187/05 נסייר נ' עיריית נצרת עילית](#) [פורסם בנבו] (2010) (להלן: **עניין נסייר**), אין עוד מחלוקת, כי נישום יכול ליזום הליך במסגרת עתירה מינהלית ולהעלות טענות "הגנה" כשהיו והתיישנות נגד הרשות המפעילה נגדו הליכי גבייה מינהליים.

בעניין **נסייר** עלתה שאלת התיישנות חובות ארנונה אל מול הליכי גבייה מינהלית אקטיבית שבהם נקטה העירייה מכוח [פקודת המיסים \(גביה\)](#) ו**פקודת העיריות**. בסופו של יום קבע בית המשפט העליון, כי הרשות אינה רשאית לגבות חובות ארנונה שהתיישנו במסגרת הליכי גבייה מינהליים. כב' השופטת ד' ברלינר, שכתבה את פסק הדין העיקרי, מציינת בין היתר, כך (שם, בפסקה 22 לפסק דינה):

"נראה לי, כי המתחם הלשוני של הביטוי "תביעה לקיים זכות" רחב דיו כדי להכיל את שתי החלופות הפרשניות וניתן אף לומר כי הוא נוטה יותר לאפשרות המרחיבה הכוללת בתחומה גם את הליכי הגבייה המינהליים. כאמור, הליך הגבייה המינהלי נפתח בהפניית דרישה לנישום לעמוד בתשלום חובו. רק אם הנישום לא מצייט, מוקנית סמכות לגורם מינהלי להחליט על נקיטת הליכי גבייה מינהליים. בדרישה לשלם ניתן, לכאורה, לראות "תביעה לקיים זכות". מבחינה לשונית, אין ביטוי זה כולל בהכרח את הדרישה שההליך יהיה כזה המיועד לבירור עצם קיומה של זכות, להבדיל מהליך שכל מטרתו דרישה לקיום הזכות. המילים "תביעה לקיים זכות" נפרשות ומרמזות על האפשרות שהזכות כבר התגבשה, ומכאן ואילך מטרת ההליך הוא לדאוג לקיומה, ולענייננו: להביא לתשלום חוב (שהוא הזכות שהתגבשה)..."

ובהמשך (בפסקה 33 לפסק דינה):

"האם מבחינת תכליתו של מוסד ההתיישנות ישנו טעם טוב ליצור הבחנה הנוצח בכך שהחוב נגבה באמצעי גבייה מינהליים? אני סבורה שהתשובה שלילית. כל הרציונלים העומדים ביסוד טענת ההתיישנות כוחם יפה גם כאשר מדובר בחוב הנתבע בהליך גבייה מינהלי. הקושי של האזרח בשמירת ראיותיו והצורך שלו בוודאות תקציבית אינם מושפעים כהוא זה מהשאלה כיצד פועל הנישום לגביית חובו. גם השיקולים של ויתור ומחילה ושל אינטרס הציבור באי העסקת מערכות השלטון בחובות ישנים, תקפים באותה מידה. על פני הדברים

אין מקום להשאיר את האזרח חשוף בפני סיכון של תביעה ללא מגבלת זמן, אך בשל כך שמדובר בהליך שאינו נפתח בהגשת תובענה בבית המשפט."

כב' השופטת א' פרוקצ'יה הגיעה לאותה מסקנה, תוך שהיא מבחינה בין סיווג הליכים השייכים לתחום האזרחי, הכפופים לדיני ההתיישנות, לבין הליכים השייכים לתחום המינהלי, הכפופים לדיני השיהוי. לדעתה תחום המס שייך לתחום האזרחי ועל כן היא מציינת, כך (שם, בפסקאות 28-29 לפסק דינה):

"ככלל, בתביעות בענייני ארנונה מתקיימים הרציונלים העיקריים שביסוד ההתיישנות האזרחית בתביעות בעלות אופי כספי. לרשות ניתן פרק זמן של שבע שנים לממש את תביעתה; הנישום רשאי לצפות כי בחלוף התקופה לא ייחשף עוד לתביעה לתשלום הכסף; ואשר לאינטרס הציבורי – אמנם, חסימת תביעת הרשות בטענת התיישנות פוגעת באינטרס הציבורי לממש את גביית המס במלואה; עם זאת, עוצמת הפגיעה אינה עומדת כנגד שיקולי היציבות והוודאות המושגים בהחלת תקופת ההתיישנות האזרחית על תביעות הרשות למימוש הגבייה.

תוצאה זו, לפיה התביעה לתשלום ארנונה כפופה להתיישנות האזרחית, מתיישבת עם התפיסה הכללית העולה מתוך חקיקת המס בישראל והפסיקה הקשורה בה, לפיה תביעות לתשלום מס או להשבתן כפופות בדרך כלל לתקופת התיישנות אזרחית. אכן, בחוקי מס רבים קיימות הוראות התיישנות ספציפיות, בעיקר ביחס לתביעות להשבת מס ששולם ביתר או בחסר, אולם לעתים גם ביחס לקביעת השומה עצמה.. הימצאותם של הסדרי התיישנות ספציפיים מצביעה אף היא על שיוכם הענייני של חוקי המס לדין ההתיישנות האזרחי, להבדיל מהשיהוי המינהלי."

לאחר שניתן פסק הדין בעניין נסייר, נדרשו בתי המשפט המינהליים לשאלה, האם רשאית רשות מקומית לסרב ליתן אישור לטאבו לפי [סעיף 324 לפקודת העיריות](#) כאשר נטען, כי בעל הנכס חייב כספים בגין הארנונה וחלפה תקופת ההתיישנות. במספר פסקי דין נקבע, כי כשם שהעירייה אינה רשאית לנקוט בהליך גבייה אזרחי ואף לא בהליך גבייה מינהלי אקטיבי לגביית חוב שהתיישן, ברי שאין להכיר בזכותה לשבת בחיבוק ידיים ולנצל את הכלים הפאסיביים שניתנו לה כדי לגבות מס שאחרת אין בכוחה לגבותו (ראו, למשל, פסק דינו של כב' השופט ר' סוקול בעת"מ (חיפה) - [476-07-10](#) [10 יצחק סולומון בע"מ נ' עיריית חיפה](#) [פורסם בנבו] (2010) (להלן: עניין סולומון); פסק דינו של כב' השופט א' שהם בעת"מ (ת"א) [1710-02-10](#) [ניר נ' עיריית אור יהודה](#) [פורסם בנבו] (2011); פסק דינה של כב' השופטת א' שטמר בעת"מ (מרכז) [27008-12-10](#) [פרידל פרידה אהרונסון נ' עיריית לוד](#) [פורסם בנבו] (2011). כן ראו את פסק דיני בעת"מ (ת"א) [2064-09](#) [מתנה נ' עיריית אור יהודה](#) [פורסם בנבו] (2011) (להלן: עניין מתנה)).

יצוין, כי על פסקי הדין בעניין [סולומון](#) ובעניין [מתנה](#) הוגש ערעורים לבית המשפט העליון. בשני המקרים הוסכם על מחיקת הערעור, מבלי שבית המשפט העליון הכריע בשאלה, האם קיומו של חוב שהתיישן מאפשר לעירייה להימנע ממתן תעודה לפי [סעיף 324 לפקודת העיריות](#) (ראו [עע"מ 397/11 עיריית חיפה נ' יצחק סולומון](#) [פורסם בנבו] (ניתן ביום 28.11.12); [עע"מ 7140/11 עיריית אור יהודה נ' מתנה אהרון](#) [פורסם בנבו] (ניתן ביום 6.12.12)).

בענייננו מתבקש, לכאורה, צעד נוסף, בדמות מחיקת החובות הנטענים מספרי העירייה, באופן שימנע מן העירייה את האפשרות לשוב ולנסות לגבות את החובות הנטענים בדרך של גבייה פאסיבית או בדרך של קיזוז.

במספר פסקי דין הורו בתי המשפט המינהליים על ביטול חובות שהתיישנו ומחיקתם מספרי העירייה. כך, בעת"מ (ת"א) 3568-05-12 שמעון איל נ' עיריית תל-אביב [פורסם בנבו] (ניתן ביום 28.4.13), הורתה כב' השופטת צ' צפת על ביטולו של חוב ארנונה, מים ואגרות שהתיישן. בעת"מ (נצ') 28270-05-11 נואל טנוס נ' עיריית נצרת [פורסם בנבו] (ניתן ביום 27.2.13) הורתה כב' השופטת א' הלמן על מחיקת חוב ארנונה שהתיישן מספרי העירייה. גם בעת"מ (ת"א) 4477-01-10 יגאל שמיע נ' עיריית רעננה [פורסם בנבו] (2010) (להלן: עניין שמיע), הורתה כב' השופטת מ' סוקולוב על בטלות חוב שהתיישן.

על פסק הדין בעניין שמיע הוגש ערעור, אשר כוון, בין היתר, כנגד קביעת בית המשפט קמא, כי החיובים שקדמו לשנת 2002 'דינם להתבטל' (עע"מ 7878/10 עיריית רעננה נ' יגאל שמיע [פורסם בנבו] (2012)). בית המשפט העליון קיבל את הערעור, כך שתחת הקביעה 'החיובים הללו דינם להתבטל' שבפסק הדין, תבוא הקביעה 'החיובים הללו התיישנו' בצינו לעניין זה, כך (שם, פסקאות כ"ב):

"חלקו השלישי של הערעור מכוון, כאמור, כלפי הקביעה כי "החיובים הללו דינם להתבטל". בהקשר זה צודקת המערער במישור העקרוני, כי הנוסח הנכון הוא שהחיובים התיישנו. ניסוח זה משקף באופן מדויק יותר את המצב המשפטי, ומבחינה זו אינני רואה מניעה לקבל את הערעור. ואולם, אין בכך להביע עמדה - ומכל מקום, "עמדה אופרטיבית" - לגבי הנפקות המעשית שתולה המערערת בשינוי הנוסח; ואף מסופקני בכל מקרה, אם בהתדיינות עתידית היו בתי המשפט מייחסים משמעות רבה למונח הביטול שנקט בפסקת הסיכום, לאחר דיון מפורט ומנומק, המסביר מדוע מדובר בחובות שהתיישנו, ומבלי שהיתה לבחירה במונח זה או אחר השפעה מעשית באותו התיק.

לדוגמה, המערערת מציעה, כי אם יוכרז כי החוב התיישן אך לא בטל, היא תוכל להימנע מהנפקת "תעודה על תשלום חובות לעירייה" לפי סעיף 324 לפקודת העיריות למשיב. למיטב ידיעתנו עניין זה אינו על הפרק, ובכל מקרה אין הוא רלבנטי להליך הנוכחי - ועל מנת שלא ישתמע מקבלת הערעור לגבי ניסוח "השורה התחתונה" כי אנו מאשרים מיניה וביה גם את ההשלכות שתולה בכך המערערת בלא שאלה נדונו כדבעי - נדגיש כי עמדתה אינה מובנת מאליה. בפסק הדין בעניין יצחקי (עע"מ 1164/04 עיריית הרצליה נ' יצחקי) [פורסם בנבו] נחלקו הצדדים בשאלה השלכות התיישנותו של חוב לרשות המקומית על יכולתה להימנע ממתן תעודה לפי סעיף 324. "בעוד שהמערערת סבורה, כי התיישנות החוב מונעת ממנה לפעול לאכיפתו באמצעות פנייה לערכאות משפטיות בלבד, סבור המשיב כי עם התיישנות החוב מנועה הרשות מלפעול לאכיפתו הן באמצעות תביעה בערכאות משפטיות והן באמצעות נקיטת אמצעי גבייה מנהליים המוקנים לה מכוח הדין, לרבות התניית מתן אישור הטאבו המבוקש, מכוח סעיף 324(א) לפקודה" (פסקה 10 לחוות דעתה של השופטת ארבל). באותו עניין הותירה השופטת ארבל את השאלה בצריך עיון: "ההכרעה בין עמדות אלו היא סוגיה קשה ומורכבת המעלה שיקולי מדיניות אשר להם פנים לכאן ולכאן. איני סבורה כי ניתן לפסול מניה וביה את עמדת המשיב לפיה יש מקום להנחה כי הרשות זנחה דרישתה לתשלום החוב וכי מתקיים אינטרס מוסדי שעניינו חיסכון זמן שיפוטי יקר בעניינים שאבד עליהם הכלח" (שם). ברם, מאז מתן פסק הדין בעניין יצחקי (בשנת 2006) ניתן פסק הדין בעניין

נסייר (בשנת 2010), ומבלי לטעת מסמרות נזכיר, כי שם נקבע - ככלל - שההתיישנות חלה גם על הליכי גבייה מינהליים. מספר פסקי דין בבתי המשפט המחוזיים, נדרשו ישירות לשאלה, אם קיומו של חוב שהתיישן מאפשר לעירייה להימנע ממתן תעודה לפי סעיף 324 [לפקודת העיריות](#): "דברים אלו שנאמרו לגבי הליך גביה מנהלי אקטיבי, נכונים גם לגבי אמצעי גביה פסיבי כדוגמת סעיף 324(א) [לפקודת העיריות](#). ככל שהעירייה אינה רשאית לנקוט בהליך גבייה אזרחי, ואף לא בהליך גביה מנהלי אקטיבי, ברי שאין להכיר בזכותה לשבת באין מעשה ולנצל את הכלים הפסיביים שניתנו לה כדי לגבות מס שאחרת אין בכוחה לגבותו" ([עת"מ \(חיפה\) 476-07-10](#) יצחק סולומון בע"מ נ' עיריית חיפה [פורסם בנבו] פסקה 18 - השופט סוקול; ראו גם [עת"מ \(תל-אביב-יפו\) 2064-09](#) מתנה נ' עיריית אור יהודה פסקה 2; [עת"מ \(ת"א\) 1710-02-10](#) ניר נ' עיריית אור יהודה [פורסם בנבו]).

כאמור, איננו באים לטעת מסמרות בעניין זה, אשר אינו מונח לפתחנו; אף לא לגבי אפשרות הקיזוז העתידי לה טוענת המערערת, שגם היא תלויה בשאלות מתחום דיני ההתיישנות (ראו סעיף 4 [לחוק ההתיישנות](#)), סברתי איפוא כי יש לומר דברים אלה על מנת שלא יוסקו מקבלת הערעור לגבי ניסוח "השורה התחתונה" מסקנות העלולות לגלות פנים שלא לובנו כדבעי בתיק זה. (ההדגשות במקור - מ' א' ג').

יש להדגיש, כי בעניין שמייע דובר בעתירה שהוגשה בעקבות דרישה לתשלום שהשיתה העירייה על העותר באופן רטרואקטיבי, לאחר שהתברר לעירייה, כי העותר בנה בנייה בלתי חוקית בנכס בשטח של לא פחות מ-339 מ"ר וכי בנייה זו קיימת מאז שנת 1997. במסגרת העתירה נתבקש בית המשפט לבטל את דרישת התשלום שהשיתה העירייה על העותר באופן רטרואקטיבי משנת 1997 מחמת התיישנות ומחמת פגמים צורניים בדרישה. בית המשפט קמא דחה את כל הטענות שהעלה העותר במסגרת העתירה שהגיש, למעט טענתו לצמצום החיוב לשבע שנים אחורנית בשל התיישנות. כאמור, בית המשפט העליון קיבל את הערעור בשאלת ניסוח "השורה התחתונה" של פסק הדין ולמקרא פסק הדין עולה, כי העובדה שמדובר בעבריין בנייה שהינו אדריכל במקצועו, אשר ידע כי הוא צפוי להיות מחויב ביום מן הימים בגין מלוא השטח, היוותה שיקול משמעותי בהחלטתו. ראו, בהקשר זה, את דבריו של כב' השופט רובינשטיין, בפתח הדיון בערעור (שם, פסקה ז'):

".. תוצאה זו לפיה עבריין בניה אשר משך שנים שילם ארנונה על שטח קטן מהרבה מ[ז]ה שהחזיק בו בפועל, אינה מסבה קורת רוח לבית המשפט, ואדרבה - חוטא יוצא נשכר. ואולם, בנסיבות חוששני כי אין מנוס מתוצאה זו, למעט הקהיה מסוימת של חודה.."

מכל מקום, בית המשפט העליון הבהיר, מפורשות, כי אין בשינוי הנוסח האמור כדי להביע עמדה לגבי הנפקות המעשית שתלתה העירייה (המערערת) בשינוי זה והשאלה האם העירייה תוכל לערוך קיזוז עם המשיב כנגד יתרת החוב שהתיישנה, או למנוע ממנו לקבל אישור על היעדר חובות לפי [סעיף 324 לפקודת העיריות](#), נותרה פתוחה.

לטעמי, כל הרציונליים העומדים ביסוד טענת ההתיישנות כוחם יפה גם כאשר מדובר בחוב שאותו מנסה העירייה לגבות בדרך של גבייה פאסיבית או בדרך של קיזוז ועל כן יש להורות על מחיקת החובות נשוא ענייננו מספרי העירייה, באופן שימנע מהעירייה את האפשרות לשוב ולנסות לגבות את החובות הנטענים בדרך של גבייה פאסיבית או באמצעות קיזוז.

בהקשר זה מן הראוי להזכיר את הטעמים העומדים בבסיס מוסד ההתיישנות. טעמים אלו פורטו בהרחבה בעניין נסייר והם הוזכרו גם בדברי ההסבר להצעת [חוק ההתיישנות](#), תשי"ז-1957 (ה"ח 312, תשי"ז, 283); [הטעם האחד](#) הינו במישור הראייתי ועניינו ההכרה בקושי הניצב בפני נתבע כאשר הוא נדרש לעובדות של מקרה שאירע לפני זמן רב וההבנה כי יש צורך לתחום את הזמן בו נדרש אדם לשמור מסמכים וראיות אחרות. [הטעם השני](#) הוא ההנחה כי חלוף הזמן משמיע ויתור ומחילה של התובע על עילתו. [הטעם השלישי](#) הוא האינטרס של הנתבע בוודאות וביציבות. אינטרס זה מצדיק כי האדם יוכל לכלכל את צעדיו בהסתמך על ההנחה כי בידו תמונה מלאה, ככל הניתן, של מצבו הכלכלי. [הטעם הרביעי](#) ממוקד באינטרס הציבור. הזמן השיפוטי הינו משאב יקר ואינטרס הכלל יוצא נשכר על ידי אי העסקת מערכת משפט בעניינים שאבד עליהם הכלח. הקושי של האזרח בשמירת ראיותיו והצורך שלו בוודאות תקציבית אינם מושפעים כהוא זה מהשאלה כיצד פועלת העירייה לגביית חובו. גם השיקולים של ויתור ומחילה ושל אינטרס הציבור באי העסקת מערכות השלטון בחובות ישנים, תקפים באותה מידה.

רציונליים אלה מקבלים משנה תוקף בענייננו, מקום בו מדובר בחובות נטענים בגין היטלי סלילה משנת 1989 ובגין היטלי ביוב ואגרת ניקוז משנת 1999, אשר לאורך השנים העירייה לא עשתה דבר לגבייתם מהבעלים הרשומים, למעט הגשת תביעה שהסתיימה בפשרה ואשר בעקבותיה נמחק מלוא חוב היטל הסלילה שיוחס לנכס ברחוב מדינת היהודים (להלכה שלפיה על הרשות לגבות היטלי פיתוח תוך זמן סביר ממועד התגבשותם, כאשר אין המדובר בהיטלים מכוח בנייה נוספת, ראו פסק דינה של כב' השופטת ר' רונן בעת"מ (ת"א) 2235/07 [אברהם בנדט נ' עיריית ראשון לציון](#) [פורסם בנבו] (2009); פסק דינה של כב' השופטת נ' אוהד בעתמ (מרכז) 4891-07-10 [בית בלב בע"מ נ' עיריית רמת השרון](#) [פורסם בנבו] (2013)).

מטבע הדברים, חלוף הזמן והעובדה שהבעלים הרשומים הלכו בינתיים לעולמם מקשים על העותרים להציג ראיות שיבססו את טענתם, כי לא נוצר כל חוב או כי החובות האמורים נפרעו במלואם, מה גם שאין מחלוקת כי ברישומי העירייה הנוגעים לנכסים נשוא ענייננו נפלה טעות, באופן המטיל צל על נכונות הרישומים הקיימים.

בנסיבות אלה, יש גם לראות בכל ניסיון עתידי של העירייה לגבות מהעותרים את החובות הנטענים, בין בדרך של גבייה פאסיבית ובין בדרך של קיזוז, משום הפרה בוטה של החובה החלה על הרשות לנהוג בסבירות, בתום לב ובמידתיות.

אני סבורה כי לאור כל האמור, מן הראוי להורות על מחיקת החובות נשוא ענייננו מספרי העירייה. עם זאת, אני סבורה כי בנסיבות ענייננו העירייה כלל לא הביאה ראיה מספקת לקיומם של החובות הנטענים, ועל כן אין חובה להכריע בשאלה זו.

4. הוכחת החובות

העירייה טוענת כי החובות קיימים, אם כי התיישנו. העירייה חוסה, אמנם, בצילה של חזקת התקינות המנהלית, אשר מכוחה ניתן לומר, כי האמור בספריה משקף, לכאורה, את מצבת החובות של העותרים בגין הנכס. אולם, חזקה זו ניתנת לסתירה. עצם העובדה שהעירייה הודתה בטעות משמעותית בספריה מהווה סתירה לחזקה. [בע"מ 4072/11](#) עיריית בת ים נ' ירדנה לוי [פורסם בנבו] (2012) קבעה כב' השופטת ד' ברק ארז כי:

"אכן, במקרים המתאימים, סתירתה של חזקת התקינות בעניינו של מעשה מינהלי פרטני משליכה על חזקת התקינות בעניינם של מעשים מנהליים אחרים, ובלבד שאלה סמוכים לו מבחינה רעיונית ועניינית. הווה אומר, סתירת חזקת התקינות במעשה מנהלי אחד הופכת עצמה לראייה מנהלית נוספת בניסיונו של הפרט לסתור את חזקת התקינות בעניינם של מעשים מנהליים אחרים, ובתנאי שישנו קשר רלוונטי ביניהם."

במקרה שלפניי מדובר בהליך שהגישה העירייה והסתיים בהסדר פשרה, שתוצאתו נרשמה, לטענת המשיבה עצמה, בטעות, באורח שאינו משקף את ההסדר שהושג.

כאמור, העותרים הציגו את הסדר הפשרה משנת 1997, אשר מצביע על כך שהחוב הנטען בגין היטלי הסלילה נפרע, לכאורה, במלואו. יש להדגיש כי אותו הסדר פשרה ניתן בהליכים היחידים שננקטו באותה עת על ידי העירייה, וחזקה כי הסדר הפשרה כלל את החוב בגין שני הנכסים במלואו, שאחרת סביר היה כי היה מצוין כי ההסדר אינו כולל את מלוא החוב. לא זאת אף זאת, העירייה, בעצמה, אישרה, כי בסמוך לאחר שהושג הסדר הפשרה, זוכה החשבון של הנכס ברחוב מדינת היהודים במלוא חוב היטלי הסלילה, אם כי, לשיטתה, מתוך טעות. בנסיבות אלה, החזקה בדבר תקינות הפעולה המנהלית נסתרה ונטל הראיה עבר לעירייה להראות, כי לא שולם מלוא החוב בשעתו.

די בכך לסדוק את חזקת התקינות ולהעביר את הנטל לכתפי העירייה. באופו פסק דין קבעה כב' השופטת ד' ברק-ארז, כי מקום שנסתרה החזקה, יש לאפשר לרשות להעלות טענות בעניין זה. על כן, משהגישו העותרים את העתירה וטענו בה את אשר טענו, קמה החובה על העירייה להראות את מקורו של כל אחד מן החובות הנטענים, ודעתי היא שהעירייה לא עמדה בנטל ראיה זה;

העירייה, אמנם, צירפה לתגובתה לעתירה תחשיב שערכה, ממנו מבקשת היא ללמוד, כי התשלום בסך 67,000 ₪ שולם אך ורק בגין הנכס ברחוב וינגייט. אולם, בנסיבות העניין לא די בחישוב חד צדדי שנערך על ידי העירייה בשנת 2013 כדי להוכיח קיומו של חוב נטען משנת 1997, וזאת במיוחד שעה שאין חולק כי בזמן אמת, זוכה מלוא החוב בגין הנכס ברחוב מדינת היהודים בספרי העירייה.

באשר לחוב הנטען בגין היטל ביוב ואגרת תיעול, הרי שכל שצירפה העירייה לתגובתה הם תדפיסי חשבון משנת 2007, שאין בהם כל פירוט או הסבר ולא די בהם כדי לבסס את קיומו של החוב הנטען. העירייה כלל לא המציאה תדפיסי מצב חשבון היסטוריים לנכס, שמהם ניתן היה ללמוד כי החוב הנטען לא שולם בעבר. גם התנהלותה של העירייה לאורך השנים, בהן לא עשתה דבר לגביית החוב הנטען, מצביעה על ההיפך הגמור.

לאור כל האמור אני קובעת, כי מלוא החוב בגין היטלי הסלילה שיוחס לנכס ברחוב מדינת היהודים נפרע זה מכבר וכי העירייה כלל לא ביססה את טענתה לקיומו של חוב בגין היטל ביוב ואגרת תיעול, שאותו ייחסה לנכס ברחוב מדינת היהודים.

4. סוף דבר

לאור כל האמור, העתירה מתקבלת.

אני קובעת, כי חוב העותרים למשיבה התיישן וכי המשיבה מנועה מלנקוט נגדם הליכי גבייה בגין החוב הנטען, לרבות הליכי גבייה פאסיביים. עוד אני קובעת, כי מלוא החוב בגין היטלי הסלילה שיוחס לנכס ברחוב מדינת היהודים נפרע זה מכבר וכי העירייה כלל לא ביססה את טענתה לקיומו של חוב בגין היטל ביוב ואגרת תיעול, אותו ייחסה לנכס ברחוב מדינת היהודים.

לפיכך, אני מורה למשיבה למחוק את החובות הנטענים מספריה.

המשיבה תישא בהוצאות העותרים ושכר טרחת עו"ד בסך 30,000 ₪. סכום זה יישא ריבית והפרשי הצמדה מהיום ועד ליום התשלום בפועל.

ניתן היום, י"ח שבט תשע"ד, 19 ינואר 2014, בהעדר הצדדים.

ד"ר מיכל אגמון גונן 54678313

נוסח מסמך זה כפוף לשינויי ניסוח ועריכה

[בעניין עריכה ושינויים במסמכי פסיקה, חקיקה ועוד באתר נבו – הקש כאן](#)